

FAMILIAR

DIURIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

DIN LITERATURELE LIMBELORU NEOLATINE.

Fnr'un'a din poesiele poporali adunate si date la lumina de câtra poetulu nostru rege, V. Alecsandri, Romancuti'a canta cu duios'a si cu sentimentulu peculiariu alu doineloru si ho-reloru nôstre poporane:

Fã, baditia pétr'a 'n diece,
La estu malu curendu de 'i trece;
Cã suntemu de soiu român,u,
Nu suntemu de neamu pagãnu
Despica Dunarea 'n dóua,
Se facemu dragoste nóua.¹⁾

„Se facemu dragoste nóua!“ Frasea in sensu mai alegoricu luata, pare a tienti la fratii nostri români de la Pindu si Emu; dara s'ar poté pré bine aplicã si la legaturele naturali dintre noi si dintre gintile sorori neolatine.

Precumu se scie, ómenii scientiei, cu parintele romanisticii Fridericu Diez in frunte, distingu siese poporatiuni mari si prin urmare siese limbe sorori neolatine; anume: dóue orientali, romanesc'a si italian'a; dóue austral', ispan'a si portuges'a; dóue apusene, frances'a si provincial'a (provençale) séu limb'a Franciei meridionali.²⁾ Se întielege de sine si e pré firescu lucru, cà in sinulu fiacarei din aceste limbe nóue-latine afla omulu mai multe au mai puçine dialecte subordonate, ce'a ce dupa legile desvoltarei limbелору mai latîte nici nu póte fi altcumu.

¹⁾ V. Alecsandri Poesie poporali ale Romaniloru, Bucuresci 1860, pag. 51.

²⁾ Fried. Diez Grammatik der romanischen Sprachen.

De unu asemenea dialectu subordinatu tienemu noi limb'a reto-romana séu rumousha din Elveti'a de amédia-dí, pre carea Carolin'a Michaelis de Vasconcellos ar vré se o proclame a sieptea limba neolatina,¹⁾ care inse — vorbita de abiã 40—50 de mie de ómeni — se subimparte pe deasupr'a âncã in subdialectele ladinu si engadinu, éra aceste la rëndulu loru érasí in câte altele dóue.

Remanemu dara prelanga siese limbe nóue latine séu, cumu le dicu, limbe romanice. Aceste limbe trebue si aceste popóra, ce le vorbescu, „se faca între sine dragoste nóua,“ cumu se esprime poeticu si p'aci profeticu doin'a romanésca. Dã; dragoste vechia avura numitele sorori la originea loru; dragoste nóua a inchiãiã le indruma necesitãtíle si aspiratiunile presintelui si nu mai puçinu prevederile venitoriului. Cu deosebire noi Romanii, isolat'a ginte latina de la Dúnare si Carpati, suntemu avisati a petí si a cautã se legãmu pre câtu numai se póte acést'a „dragoste nóua.“

Nu întrebareti inse: cumu si pentru ce? càci respunsulu la acést'a de bunaséma diace gat'a in anim'a fiacarui Romanu bine semtîtoriu si cageta-toriu. Dara de me veti întrebã, cà in ce modu? ve voi respunde, cà înainte de tóte si mai antãiu si antãiu priu cunóscerea impromutata a limbелору si literaturелору neolatine.

Geniulu cutarui poporu se manifesta mai marcatu in limb'a si apoi in literatur'a lui. Éra a cunóscce geniulu unui poporu dimpreuna cu aspiratiunile si nesuintiele lui spre totu ce e bunu,

¹⁾ Carolina Michaëlis de Vasconcellos Zur romanischen Wortschöpfung.

onestu și frumosu, este atât, câtă a cunoșce partea lui cea mai bună, mai frumoasă și mai nobile. Și deca e de doritu și folositoriu, spre a nu dîce necesariu, că cei, ce prin cultură și chiamarea loră voră a formă fruntea și elită cutarei societăți, se cunoșca geniulu poporaloră cu cari vinu ori voră se vina mai multu au mai puțină în atingere, ba se cunoșca, pre câtă s'ar' poté, chiaru și geniulu poporatiuniloră celoră mai straine și mai îndepartate: cu atâtă mai de doritu e pentru unu Român, care pretinde a se poté laudă cu o cultura cevasi mai superiōră, că se cunoșca pre câtă numai se poté în limbele și literaturale loră pre acele gînti, alu caroră geniu e același séu mai același cu alu nostru.

Se dîce, că în dîfă de asta-di nu poté trece cineva de omu cu cultura adevărată științifică, deca nu va precepe macarū cele patru limbe universale: francesă, germană, anglesă și italiană. Și intr' adevăru celui ce nu posedă macarū ună din acumu numitele limbe, unui că acelă i sîntu închise portile la templulu și santuariulu neperitoriloră tesauri literari și științiali ai spiretului omenescu.

La dîsă de mai susu noi amu adauge cu privire la Romani, și respective dîsă aceă amu modifică-o intr' acolo, că n'ar' trebui se existe vre unu barbatu romanu de litere și științe și preste totu de o cultura superiōră, fără se cunoșca celu puțină ună din limbele și literaturale sorori, alesi din cele mai latite, cumu sîntu francesă și italiană. Abstragundu de la altele, chiaru cultivarea gramatice, sintaxei, a stilului și în genere a graiului romanescu încă o pretindu acéstă.

„Ce-i strainu nu se lipescă de sufletulu meu“ cântă poetulu Georgiu Sionu. ¹⁾ Intogmai nu se lipescă și nu trebue se se lipescă de geniulu limbii nōstre structură gramaticale, sintactica, stilistica a unoră limbe mai eterogene și mai straine; la dincontra cu mana și minte pecatōsă alterămu acestu geniu, acestu spiretu alu ei stravechiu latinu.

Dorindu amu dorî, că acéstă nepretentiōsă parere a nōstră se o audă și cu totu adinsulu se o rumege desclîniutu junimea nōstră studiōsă depre la institutale de învățămîntu mai înalte, și prelanga studiele loră prescrise și obligate se sacrifice câtva tempu și pentru a-si însuși câtă mai perfectu baremi ună din neolatinele sorori și a se împretini cu literatură acestoră. Însemnata completare a culturii tineriloră noștri ar fi acéstă, și însemnatu folosu s'ar aduce prin acéstă cu tempu cultivării limbii și a junei literatură române.

Éca din ce causă ne propusemu, că cu ajutoriulu lui Ddieu se s'riemu pentru onoratiu lectori ai „Amicului Familiei“ una altă și din candu în candu despre starea desu memorateloră literatură sorori neolatine. Vomă începe cu limbă și literatură provinciale (provençale), cu limbă și literatură romantică a trubaduriloră din evulu mediu. Ei i compete onōrea antîietății. Nu că

dōră amu tiené cu pré invetiatulă Raynovard, ¹⁾ carele eră de opiniune, că din vechiă limba latină mai antîiu s'a desvoltatu limbă provincială și apoi pe calea și cu ajutoriulu acestei cele-alalte neolatine, asiă câtă provincială ar fi mamă, éra latină antică mōsiă séu mamă bețrana a celor-alalte limbe de stirpe romanica. Dară provinciali se alesera cei d'antîi din chaosulu medievalu cu o literatură, alesi poetică, demnă de însemnatu și de studiatu.

Fia, că modestele aceste sire și altele, ce voră mai urmă, se îndemne pre câtă mai multi Romani, alesi tineri romani, a-i face cunoșciintă și a se indulci de frumsetiele ei!

DR. GREGORIU SILASÎ.

Stradă Carmen Silva.

— ROMANU. —

(Urmare.)

III.

Femei'a.

Cine spuneă, „că dela obîrjie nu mai este multu până la schitu!“ se adresă Traianu cătră Nicolae, după-ce mersesă că vre-o ôră și jumătate și mai bine, „și totuși,“ continuă elu, „nu se vede încă nimicu.“

„Cîndu 'lu vedi, atunci esti și acolo,“ răspunse Nicolae.

„Mai e multu?“

„Nu, éta acestu plaiu ne conduce în o penitnă, apoi de-acolo mergemu pre lînga unu păreusiu în josu și cotindu de-odată spre dréptă ne aflămă lînga Jalomiti'a, ér' dincolo, pre povernisiulu unui dealu este o peștera mare, în care se află întregulu schitu cu besericuția cu totu!“

„Suntu curiosu se vedu acéstă raritate!“

Nu trecu nici unu cartu de ôră și societatea sosise, cotindu făr' de veste în dréptă după cum spusese Nicolae, la Jalomiti'a, și se află dreptu în față unui povernisiu stîncosu.

Cîm în midiloculu povernisiului eră o terasă naturală ér' în fundulu terasei o peștera mare și la gură peșterei o colibă lungă, varuită, acoperită cu sîndilă.

Acéstă colibă și cu-o besericuția de lemn, care înse nu se vedeă de aici, căci eră în dosulu colibei, formău ce'a ce lumea numesce: schitulu Jalomiti'a, adeca unu asediamentu, amu poté dîce penitentiaru, pentru nisce calugari trimisi aici că se se pocăiescă.

La vederea schitului aprôpe toti esclamară unu „ah“ de surprisă.

¹⁾ Georgiu Sionu în poeziă „Limbă română.“

¹⁾ Raynovard Grammaire de la langue romaine.

Dar' acésta surprisa nu erá provocata prin vederea pitoresca a schitului, — căci cei cari nu 'lu vedusera 'si facusera dupa descrierea celorlalti o inchipuire mai stralucita, — ci acésta surprisa fú provocata prin presentia unei societăti in care eráu si dame, — Catincuti'a si altele.

Stateáu pe platou dinaintea colibei si admiráu peisagiulu ademenitoriu prin selbataci'a s'a.

Josu véjeia Jalomiti'a si faceá spume pretutindenii unde aveá se tréca peste vre-un'a din multele fărîmături de stânci, care de pe coltiurile dimpregiuru cadusera in albi'a ei, giuru impregiuru inaltimi stâncose cu formatiuni bizare, la spate peșter'a cea mare tota de pétra, care la intrare atêrná deasupr'a colibei încátu pareá că acést'a s'a stêrcitu de fric'a stâncei, care amenintia a se surpá peste ea si a o turti in caderea s'a.

Nicolae vediéndu societatea de pe platou, batú din palmi si strigá bravo.

„Cine-i domnisiór'a de lângá Catincuti'a,“ 'lu întrebá Traianu.

„Coralí'a!“ respuse Nicolae.

„Din Tênipesci?“

„Din Tênipesci, verisiór'a Catincutiei, fiic'a unei veduve serace!“

„Cu atátu mai bine!“

Nicolae erá atátu de preocupatu încátu nu observá cătu eráu de stranic ultimele cuvinte ale lui Traianu.

Din dóue trei sarituri petrecura Jalomiti'a si din alte dóue trei sarituri eráu susu pe platou.

Catincuti'a se apucase se descifreze inscripțiunile de numele diferiteloru persóne, care visitasera schitulu si care gasisera de lipsa a eternisá acestu evenimentu in acestu modu.

Nicolae cu voi'a cea buna ce 'i dase respirarea aerului celui curatu si implinirea dorintiei sale, alergase diatr'unu singuru saltu la dên's'a si esclamasé căm prea aprópe de urechile ei.

„Éta-me-su!“

Coralí'a care erá lângá dên's'a tresarise puçinu si facúdu unu pasu inapoi mesurase cu o privire parte de uimire parte de neplacere pe indrasnetiu.

Catincuti'a inse pareá atátu de adêncita in descifrarea unui nume, încátu nu aretà prin nici unu semau, că ar' fi simțitu apropierea lui Nicolae.

Dara pareá numai, in adeveru inse ea 'lu simțise, căci intr'unu târdiu, dupa-ce isbutise cu descifrarea se întórse spre elu si duse:

„Of, cum m'ai spariatu!“

Ciudata fire, care 'si póte comandá pornirile asiá încátu se se succéda un'a dupa alt'a, ântâiu curiositatea, apoi numai dupa ce este satisfacuta ast'a, se ocupa de spaima.

Dieu erá o adeverata enigma psihologica.

Traianu zimbí, căci zimbise si Coralí'a.

„Domnisióra Coralia Moleanu,“ duse Traianu, „permeteti-mi cá se me presintu: me numescu Traianu Mistrelu.“

Coralí'a miji ochii si cu unu zimbetu dulce respuse:

„Mi pare bine de întêlnire... verisiór'a mea Catinc'a mi-a vorbitu dejá de d.-ta!“

„Ah, da,“ facú Traianu luându-si refugiu la sarcasmu, pentru a scápá de sfiál'a cea gróznica si neintielésa, in care 'lu aduceá acésta fetitia, „de buna séma 'ti va fi spusu si d.-t'ale că unchiu-seu Vasilache nu me gasesce destulu de negustorosu.“

„Domnule Mistrelu,“ replicá Coralí'a rosíndu-se puçinu, căci erá alba aprópe palida din fire, „unchiulu Catincutiei este si unchiulu meu.“

„Intielegu,“ duse Traianu mușcându-si buzele, apoi devenindu cu totul perplexu se retrase.

Merse spre fundulu peșterei unde erá intunerecu, cá se 'si ascundia strani'a emotiune dinaintea amiciloru sei, dar' póte si dinaintea . . . cui? A Catincutiei desiguru că nu!

„Ascépta Traiane, vine unu calugaru cu o faclia aprinsa, cá se mergemu pâna la capetulu peșterei!“ - i strigá Nicolae.

Traianu se oprí si priví la Nicolae care stateá între Catincuti'a si Coralí'a.

„Voiti se intrati cólea in intunecimea cea grozava,“ esclamá Catincuti'a, „eu un'a nu me ducu, mi-e frica.“

„Voiu remâné dara si eu cu d.-t'a aici!“ duse Nicolae.

„Ce, noi amendoi, singuri,“ facú negenat'a.

„Cum asiá singuri! Cu sfânt'a besericutia domnisióra, nu vedi că stâmu lângá ea!“ obiectá Nicolae.

Acésta observare, dar' mai multu o radia de sóre care strabateá pâna la besericutia si care faceá se resalte cu atátu mai multu contrastulu între lumin'a locului unde stateá si între intunereculu peșterei, o determiná pre Catincuti'a de remase cu Nicolae.

Cei'alalti toti tinerii cu Traianu, apoi d.-r'a Coralí'a si inca o dama, condusi de unu betránu calugaru cu o faclie aprinsa in mâna, mersera se exploreze tainele peșterei.

In dosulu besericutiei căm vre-o cinci pasi dela ea, curgeá unu micu pârêuasiu, venindu cine scie de unde si pierdiéndu-si urm'a inca inainte de a esi din peștera . . . De pe boltitur'a cea de pétra cadeá ici cólea câte o picatura de apa ghiaciósa.

Traianu erá lângá calugarulu celu cu facli'a; ar' fi voitu se reimâna mai inapoi cá se se apropie de dame, dar' nu se îndurá

Cu cătu inaintá mai spre fundu cu atátu acei cari eráu mai departati de faclie vedeáu mai puçinu, căci intunecimea devenia din ce in ce totu mai désa, ér' diarea faciutiei celei subtírele nu prea patrundeá departe.

„Nu se cade se iái radi'a luminei,“ 'si duse Traianu si din ce mergeá remâneá totu mai înderetu, ér' de-óre-ce damele inaintáu in pasu egalu, apropierea lui de dênsele erá unu lucru préfirescu.

Unu típetu linu resuná la spatele sale.

Ti'ase dam'a care erá mai in etate.

„Poftimu, nama draga, mai inainte spre lumin'a facliei,“ duse Coralí'a.

„Este mama-s'a," repetă Traianu în sine dându-se la o parte că se făcă locu, „trebuie se me uitu mai bine la d'ens'a."

Dar' mam'a Coraliei trecu înainte fără că Traianu se fi staruitu a-i vedé faci'a, căci ajunsese aprópe, de totu aprópe de Corali'a asiá încátu orbecându preste fărîmaturile de pétra, cu care erá preseratu solulu peșterei, se atinsesé de braçiulu Coraliei.

Unu fiору de nespusa spaima percurse trupulu lui Traianu.

Asiá erá de uimitu încátu nici nu potú pronuntiá cuvântulu „pardonu," dupa-cum simtiá că ar' fi fostu detoriu se o făcă.

Din cătu inaintáu mai multu se faceá totu mai intunerecu.

Acum nu mai vedeáu absolutu nimicu.

Ce'alalti dinaintea, dimpregiurulu si din dosulu loru strigáu, tîpáu si faceáu la glume, numai Traianu inaintá în tacere, cu resuflarea retienuta, cu urechi'a intinsa, că se audia pasulu celu linu, se simtia respiratiunea cea profumata a fetitiei cu care necontenitu tieneá pasu egal.

Napraznicu audi éراسi unu tîpetu linu.

De astadata 'lu scosesse Corali'a. Piciorusiulu ei calcându făr' de veste pe o pétra mai mare 'i lunecase asiá încátu erá aprópe se cadia; si în spaim'a s'a scosesse ace'a exclamatiune, care ori cătu de lina a fostu, petrunse pe Traianu pâna la inima si i dete curagulu de a comite o temeritate.

Prinse pe Corali'a de mâni si o tîenú strînsa . . . că se nu cadia.

Fetit'a nu respinse acestu ajutoriu, ba sciú se 'lu aprecieze dupa meritu si se recompenseze pe Traianu cu o delicata stringere de mâna.

Intunecinea devenindu din ce în ce totu mai désa si pericolulu prin urmare totu mai mare si mai iminentu, Traianu nu se îndurá a lasá pre Corali'a de mâna, ast'a éra suferi perpetuarea ajutoriului.

Ajunsera la capetulu peșterei . . . oh cătu de mica erá. Se fi fostu indieitu asiá de mare lui Traianu totusi i s'ar' fi parutu prea mica. La întórcere . . . nu mai existá pretextulu de pericolu, căci mam'a Coraliei erá cu calugarulu care duceá faci'a totu lînga ei.

Nu scimu ce au potutu vedé prin ace'a intunecime grozava.

Traianu si cu Corali'a n'aru fi vediutu, chiar' de ar' fi resaritu unu sóre în midiloculu peșterei, de cum asiá, dar' cu atátu mai multu au simtítu, Ce au simtítu inse? Éta o întrebare la care n'ar' fi fostu în stare a respunde. Li se parú multu tîmpu, că nu mai suntu pe acésta lume si nu sciura se 'si dee séma ce se întempla în giurulu loru si cătu tîmpu le trecuse în acésta fericita confușiune.

De-odata audíra pe Nicolae Barda, că întreba pe d.-n'a Moleanu:

„Aveti de gându se mergeti pâna la omu?"

„Ba nu, prea amu întârdiatu!"

„Veniti cu noi la Sinai'a," dise Nicolici.

„Este prea departe," respunse d.-n'a Moleanu.

„Ah Sinai'a," exclamă Catincuti'a, „se mergemu, matusfca, se vedemu palatulu lui Carolu-Voda!"

„Ce se vedi, de-abia este inceputu, drag'a mea," făcu d.-n'a Moleanu si aruncă o privire espresiva asupr'a incaltiaminteloru s'ale.

O durere sagetatóre patruse peptulu lui Traianu, care fără de voie surprinse ace'a privire.

„Trebuie se 'si crutie ghețele," 'si dise elu cu inim'a sângerata.

Si Catincuti'a, cu tóta negenarea ei, vediuse si întielesese privirea matusiei s'ale si se grabi a díce:

„N'ai nici o grigia de ghețele d.-t'ale si ale Coraliei, vomu merge calari, totu precum amu venit si pâna aici.

Dómn'a Zamfir'a Moleanu, Corali'a si . . . Traianu se inrosíra toti de-odata la aceste cuvinte nedelicate ale Catincutiei.

Se făcu o tacere adénca.

„Nu-i vorba nici de cai, nici de ghețe, ci este vorba de noi," intrerupse în fine cocón'a Zamfir'a paus'a cea penibila. Din modulatiunea vocii s'ale se poteá cunoște cătu de máhnita erá si cu căta greutate se stapâniá. „Ar' fi prea multu pentru noi că se mai facemu unu drumu asiá de lungu si de obositoriu."

Catinc'a erá se obiecteze cev'a.

Dar' Corali'a i puse mân'a pe gura.

Traianu zapacitu cum erá nu gasi mijlocu mai bunu spre a esí din incurcala decátu zorindu pre amici se plece.

Toti érau invóiti numai Nicolae Barda se mai codi, dar' acumu yeni si conducatoriulu si întrebă, că ce ar' avé de gându turistii nostrii, se inopteze prin rîpe ori se 'si lase ósale prin vre-o prapastie a Bucegiului.

Acésta argumentare căm tiépéna, cum amu díce, nu 'si lipsi efectulu asupr'a lui Nicolae, care se invoí acumu si elu că se pornésca de acolo.

Tinerii 'si luara diu'a buna dela dame si dela Costica, apoi plecara spre tînt'a loru departata.

Traianu 'si duceá numai trupulu cu sine, sufletulu si inim'a o lasase cólea în peșter'a schitului, si-o pierduse prin intunecimea cea désa.

De s'ar' fi potutu celu puçinu mângaiá cu gândulu, că a gasit-o pe ace'a pentru care si-o pierduse pe a s'a! Dar' ah, ar' fi fostu o cutesantia prea mare din partea sa, deci nu indrasni nici a sperá macaru.

„Déca amu fi acceptatu celu puçinu că se vedemu cum se punu calare," dise Nicolae.

Traianu i trimise o privire mániósa; ar' fi fostu în stare că se 'i sucésca gátulu pentru aceste cuvinte.

Din fericire nimeni nu observá furi'a amicului nostru, care în urma isbuti a si-o stapéni.

Dar' nu mai voiá se mérga lînga Nicolae, dupa cum o facuse pâna acum, ci din acelu momentu se insoçi cu Nicolici.

Mersera cătu mersera, care în tacere, care scotiéndu căte o exclamatiune pentru a atrage atentatiunea soçiloru asupr'a vre-unui punctu mai remarcabilu, care mai conversandu cu vre-unulu dintre soçi.

CRITICASTRELE.

Traianu nu vorbise multu timpu nimicu cu nimeni.

Fara de veste intrebà pe Nicolici:

„S'a publicatu vre-unu concursu pentru postul de contabilu la banc'a d.-v.

„Ba nu,“ respunse celu intreatu, uimindu-se puçinu.

„Dar' cum aveti de gându a gasi contabilu,“ continuà Traianu.

Tréb'a consilieriloru de administratiune,“ facù Nicolici pe scurtu.

„Cine-i' presiedinte?“

„Domnulu Caspar Pucle si vice-presiedinte dlu Avramu Laib.“

„I' cunoseu pe amendoi, Laib este chiar' tovarésiu la o afacere cu tata-meu,“ observà Traianu cu unu aeru satisfacutu.

„Dela acesti doi atérna denumirea funcionarilor,“ reluà Nicolici. „Ce? dór' ti-ai luatú sém'a si totusi voiesci se te faci contabilu la banc'a din Ténipesci.“

Traianu se inrosi, apoi bálbaí câteva cuvinte neintielese si remase anume cev'a mai inapoi, cá se taie vorb'a cu Nicolici.

Acest'a sucí din capu dîcându :

„Straniu lucru, par'ca nu-i cu mintile intregi, ce va fi avêndu?“

Traianu inse mergeà acumu lângá conducatoriulu societatiei, care i aretà „vêrfulu cu doru“ ce nu mai erà departe.

„De unde i vine acestu nume?“

Conducatoriulu i spuse, ér' Traianu se uimi de gingasi'a poesie a acestei legende de care fù asiá de multu impresionatu încátu pentru a 'si versá óre-cumu dorulu inimei s'ale 'si propuse indata a versificá acésta legenda.

M'asiu prinde, cá Traianu face vre-o poesie,“ dîse Nicolae, care observase in faci'a acestui'a acelu aeru caracteristica alu ómeniloru preocupati cu resolvarea unei probleme artistice, observase aerulu inpiratiunei, care nobilitéza, amu poté chiar' dîce diviniséza faci'a omului.

Lasati-lu se faca,“ dîse altulu, „cându va fi gat'a ne va comunicá elu produsulu seu, n'aveti grije.“

„Amu totu auditu cá poetii suntu cámi smin-titi,“ 'si dîse Nicolici, — „acumu am avutu oca-siune a me convinge despre ast'a.“

„E gat'a!“ esclamá Traianu „si tocmai la timpu, càci éta-ne pe vèrfu.“

„Ah, ce frumosu!“ esclámara tinerii privindu de pe vèrfu in josu.

„Mai ântâiu trebuie se 'mi fixezu versurile pe hârtie. Numai dupa ce am terminatu voiu privi si eu, càci déca asiu face-o acum mi-e téma cá asiu uitá indata poes'i'a mea.“

Se puse pe brânci si scotiendu unu creionu si o hârtia incepù a scrie

Dupace fù gat'a se sculà si elu si privi, dar lucru minunatu, ochii sei cautáu mai multu spre drumulu pe care veniserà, cautáu spre hotarele

Transilvaniei, spre punctulu numitu „la strunga,“ unde acum trebuia se se afle dupa parerea s'a...

Cine?

De buna séma — nu Catiucuti'a.

Amicii i spuneáu de frumsetiele ce vedeáu de partea cea-lalta, de Sinai'a, de coperisiele sclipinde ale orasiului Tirgovesti, de turlele besericeloru din Ploiesci, de vâi, de munti, ba de Balcani, ba unii chiaru de Dunare. Traianu inse cu tóte acestea numai din cându in cându aruncá câte o privire intr'acolo, apoi éra si întorecá si priviá spre Transilvani'a.

„Ei bine, dar' poes'i'a, nu ni-o cetesci,“ intrebà unulu.

„Se vi-o cetésca Nicolae, eu suntu prea obositu,“ respunse Traianu si întinse numitului fói'a pe care scrisese versurile s'ale.

Nicolae o luà si ceti cu vócea tare.

Pe magur'a inalta ciobanulu stà uimitu
Privelisteá marétia simtirea i-a rapitu; —
Si canta cu ochii mai bine se zarésca
Coline, lunci, orasie din tíer'a románésca.

„Si de-asi traí in lume, mei frati, unu veacu intregu,
Dícu de pe vèrfulu ast'a eu n'asiu mai vré se plecu;
Asiu tiéné dí si nópte privirile tiéntite
La chipulu fàrà séménu alu patriei iubite!“

„Cum nu,“ strigu toti fertatii, „in tēmpu de véra dícu
Ámu stá si noi aiciá privindu ástu chipu meren;
Si nóue ne suntu drage dumbravele 'nverdíte,
Páraiele frumóse si váile 'nflorite.“

„Beseric'a ne place, cá se-o zarimu ascunsá
Sub vèlulu de mirésca cusutu cu flori si frundie, —
Ne place se scántefe din negura cólea
Orasiulu cându o radia lovesce faci'a s'a.“

„Dar' iérn'a, mei fertate, cându lumea se cernesce,
Cându ghiati'a-'n soluri gróse giuru inpregiuru sclipesce,
Cându vèlulu celu de néua acopere celu plaiu,
Ti-ar' trece dícu placerea aici pe vèrfu se stái.“

„Ti-ar' trece dícu placerea aici se stái uimitu,
Se 'nfrunti singuratatea si crivetiulu cumplitu...
Ai dísu o vorba mare, dar' séma se-ti íái bine,
Cáci de s'aru face aievea, ar' fi chiar' vai de tíne.“

— „Dór' nu-su copilu séu baba s'am frica eu de geru,
Si-oiu remané aiciá, se sciu ca-aicia pieru.“ —

Asia dîse pastoriulu nepregotatu si-aprinsu
Si de-o trufie órba la inima cuprinsu.

Si estu cuvéntu nemernicu nici cá l'a mai uitatu,
Si vér'a ce'i'a 'ntréga meren l'a repetatu. —

Ér' de pe munti spre vale fertatii cându plecará
Se-lu íé pe elu cu dēnsii in daru se încercará...

Singuratatea trista o 'nfrunta neclintitu,
Infrunta gerulu stráşnicu si crivetiulu cumplitu,
Infrunta fóme, sete, infrunta tóte, tóte,
Numai unu doru ferbinte se stînga elu nu póte;

Si sta si dí si nópte in gânduri ratacitu,
Se 'ntréba ce se fia estu doru nepomenitu,
Si nu-i gasesce nume, si nu-i scie tulpin'a,
Nici cum pe elu cadiuse, nici cum i pórtá vin'a!

Si — crivetiulu s'alina si austrulu se pornesce,
Si gerulu se inmóia si néu'a se topesce, —
Dar' dorulu totu mai tare muncesce pe pastoru,
Si inca totu nu scie tulp.n'a estui doru.

Si vine primavér'a si érb'a incoltiesce,
Dar' dorulu totu mai tare, mai aspru 'lu muncesce,
Si intr'o demibétia aude josu in vale,
Miór'a s'a iubita, cu gur'a ei de jale . . .

Si inim'a-i-se bate, resufielu i-a luat,
Cà-ci dorulu seu ferbinte tulpin'a si-a aflatu!
Si sta cu-urechi'a 'ntinsa la sunetulu doritu,
Si sta se-si védia visulu odata implinitu.

Ascépta dî si nópte si-i plinu de nerabdare,
O lunga vecinicia de crunta acceptare, —
Si éta cà s'apropie pe verfu acum sosescu
Si-acolo lãnga dënsulu alérga, se oprescu!

Unu chiotu vré se scóta, dar' gur'a-i amutiesce,
Si inim'a-i-se 'nghiatia, poterea-lu parascesce. . . .
De bucurie mare, de dorulu implinitu
In clip'a mantuirii, sermanulu — a muritu.

Si dupa cum dorise pe vérfu a si remasu
Intinsu sub négr'a cruce spre vecinichulu popasu!

Ér' dupa dorulu care pe elu l'a mistuitu
Pastorii vérfulu cel'a cu nume a numitu.

„Pentru o poesie facuta in pripa este destulu
de buna,“ dîse Nicolae dupa ce terminase.

„Ba este de minune,“ protestà altulu, „nu
sciu de unde dracu a potutu esprimá asiá de bine
pasiunea dorului, trebue cà a fostu adeseori mun-
citu de acésta bóla.“

„Hai se inchinamu restulu din ce mai avemu
in »mam'a buna« intru sanetatea poetului nostru,“
dîse paharnichulu, „si se-i poftimu cà dorulu seu
se nu se incordeze asiá de multu cà si alu bie-
tului ciobanu.“

„Ferésca Domnedieu,“ strigarà cei-alalti gra-
bindu-se fie-care a-si luá partea s'a din umorulu
mamei bune.

„Haide Traiane ciocnesce cu noi, bé si tu,
càci pâna la primul isvoru mai este o cale bu-
nicica,“ strigà Nicolae càtra amiculu nostru, care
se adêncise in privirea muntiloru.

Beù si elu unu paharu, cà-ci i erá sete,
apoi plecarà. Dupa unu mersu de vr'o trei óre
ajunserà in Sinai'a, de unde n'avemu se relatamu
de-o-camdata nimicu.

„Si eu asiu murí de doru, dá o sêmtu cà
asiu murí,“ 'si dîse Traianu a dóu'a dî cându
reintrá cu soçii sei in Tênipesci

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

OPER'A UNUI OMU DE BINE.

— NOVELA ORIGINALA. —

(Urmare.)

A dóu'a dî, sub pretestu de a visitá cunos-
scintiele de prin pregiuru, Victoru merse la o be-
trâna amica a mamei s'ale, care scia cà 'lu iubise
fórte multu si o conjurà a-i descoperi totulu.

Acést'a, vediëndu-lu atátu de inamoratu, atátu
de indulgentu càtra Matild'a, se ferí câtu potù de
a o incriminá pre dëns'a, inse pe câtu fù de ierta-
tória façia de dëns'a pe atátu fù de aspra façia
de tatalu ei.

Elu ascultá tremurându de dorere in façi'a
acestoru crude adevèruri si apucându-i mânile 'i
dîse lacrimându:

— Ce se facu, mama Catinco! . . . Ce se
facu, càci eu totu iubescu pre Matild'a si asiu
voí se o scapu . . . se o redicu . . .

Betrân'a facù diu umeri, — nu dîse nimicu,
dar' remase fórte mirata.

— Ce sufletu de copilu! — 'si dîse ea, —
de ce nu se gasescu multi cá acest'a?! . . .

Victoru plecà dela dëns'a informatu dar'
ametítu . . . nesiguru, póte si mai neconsolatu cà
pâna ací. — Rusinatu si indignatu de necredinti'a
Matildei plecà nehotaritu încóce si incolo . . .

Comun'a in care locuia Matild'a se aflá la
câtiv'a kilometri mai insusu de comun'a parin-
tiloru lui. Elu ar' fi doritu cà, cu tóta umilirea
in care se gasia ea, se o intêlnesca si se-i dica:

„Te-am iertatu . . . te stimezu inea si . . . si . . .
si te iubescu.“ — Acestea eráu intentiunile s'ale.

— Totu cugetându apucà pre câmpie . . . prin pa-
dure. — Intêlnia pre cale flacái, — le adresá cu-
vinte prietinóse . . . Vedeá feçiele loru rumeue si
vesele, i fericia, si de câte ori in accesulu despe-
rarei nu ar' fi vrutu se se destainuiesca loru, deca
respectulu demnitatii nu l'ar' fi opritu!

Dupa-ce umblà rafacindu ast'felu mai multu
timpu, fàra voi'a s'a ajuuse la Vrabieni si fàra
se-lu véda cinev'a intrá in curtea caseloru Ma-
tildei. Totulu erá in ruina . . . Totulu respirá
seracia si negliginti'a cea mai neiertata, . . . càci
desí tatalu ei nu murise de multu, inse fiindcà nu
se gândise la nimicu bunu in viéti'a s'a, ser-
man'a lui copila nu moscenise in urm'a lui decátu
miseri'a! . . .

Pe cându urcá treptele vediù flori la ferestre
. . . . 'Si-amintí, cà mam'a ei iubise si cultivase
multu florile . . . 'si-amintí cà de-multe-ori Matild'a
si elu le udasera impreuna . . . si pentru momentu
parù intineritu . . . Erá nebulu . . . inim'a s'a bateá
cu furie . . . inca o ultima fortiare si elu batù la
usi'a ei.

Matild'a i-aparù . . . erá imbracata intru-o
rochia négra fórte simpla si multu portata. La
façia erá puçinu cam palida si slaba, dar' . . . totu
frumósa cà o dîna.

Elu se sêmtí electrisatu . . . abia o mai re-
cunoscu . . . se schimbasè multu. Nu se acceptá se
védia unu chipu asiá de dragalasiu si rapitoriu.

Ea cum 'lu vediù infipse asupr'a-i o privire curioşa, . . . apoi se rosî, dar' nu dîse nimicu . . .

Victoru cum o zari 'si aruncâ pelari'a i-intinsê mânile lacrimându si i-dîse afectuosu.

— Matildo! . . . draga Matildo! . . . nu me mai recunosci? . . .

Ea parù si mai mirata.

— Ai uitatu pre Victoru fratele teu . . .

— A! Victoru! esclamâ dêns'a, readunându-si suvenirile departate . . . Erâm atâtu de mica atunci! . . . Apoi nu mai dîse nimicu.

Avura o conversatiune, in care elu recunoscù cu dorere o educatiune de totu negliata, cu tôte acestea vediù cã ea erã o fêta dotata cu multa inteligentia.

Pe cându elu vorbiã fãra a face cea mai mica alustune la trist'a ei positiune, dara cautându a sondã indirectu judecat'a si sêntiemintele ei, — ea 'lu priviã cu nisce ochi mari, curiosi, si fãra a-lu intrerupe. Dupa câtv'a timpu esi din camera sub pretextu de a-i servi dulcetiã dupa obiceiulu ce se observa fôrte strictu pe la tiêra . . . Cându reveni, dupa o absentia de mai multe minute erã cu ochii umedi si mai trista — Victoru intielese cã plânsese, — si pentru ce plânsese ea!? . . . De siguru nici elu nu potù gâci adeverat'a cauza . . . Fù amabilu cu dêns'a, inse intru-o reserva calculata . . .

Dupa o diumetate de ôra 'si luã pelari'a, o salutã si 'i dîse:

— Adio Matilda! . . .

— Adio ile! . . . rêsponsê ea lacrimandu si intorcându-si faci'a de cãtra dênsulu . . . erã turburata.

Nu sciu dëca Victoru observã acêst'a, cãci departându-se cautã cã unu criminalu se vedia dëca nu l'a observatu cinev'a intrându aici.

Cându ajunsse acasa la dênsulu, se aruncã in patu si esclamã cu amaraciune:

Matilda! Matilda! Tu dar' intru adevèru esci culpabila! Si apoi tîe nu ti-a vorbitu nimeni de mine . . . de copilari'a nôstra . . . pentru tine am fostu aprôpe uitatu! . . .

Trecurã cãtev'a zile, Victoru trebuia se plece la Bucuresci si de acolo la Paris, unde voiã a petrece restulu anului.

Cându me voiu stabili, 'si dîceã elu, me voiu gândi si la Matild'a.

Matild'a aveã unu vèru. Acest'a fusese camaradu si amicu d-lui Victoru. Dêns'a nu scia despre amicitia loru, dar' 'si-amintiã ca elu erã singurulu care dintre tôte rudeniile se mai interesã de ea.

Intr'o di acest'a primî dela ea o scrisóre de urmatoriđu cupriusu:

— „Mitica! — 'Ti vestescu cã tat'a a muritu acum de dõue luni. Am vëndutu totulu ce mi-a mai ramas, voiescu a veni la tine. Sciu cã 'ti-este rusine se trecu dreptu rud'ò t'a, dupa cãte ai auditu despre mine, — voiu ascunde acêst'a. Te rogu

cërca a-mi gasi unu serviciu in vre-o casa. Responde-mi câtu mai in graba.

Iërta scrisórea slaba, — abia acum am inceputu si eu a invetiã cãte cev'a. Asiu dorî se sciu carte, póte asiu fi mai fericita decãtu sum acum. Acestu inceputu 'lu detorezu preotului din satu, care singurulu se mai intereséza de mine. Me dóre inim'a cã n'am avutu si eu mama, care se-mi arete o cale buna si se me deprinda a lucrã. Ce me voiu face? Nadejdea 'mi-este la tine . . . speru cã nu me vei lasã se pieru, din parte-mi voiu fi supusa la totu ce vei aflã de bene pentru inruptarea sórtei miele. Matilda Vrabianu.“ —

Ambitiunea se redeseptasê intr'ênsa, — cãtev'a cuvinte bine dîse de Victoru produsese efectulu doritu din momentulu in care 'lu vediuse. Nu fiind'ca 'lu iubiã, — cã-ci nici nu indrasniã a mai cugetã la ast'a, ci fiind'cã sêntiã adevèrulu dîseloru, incuragiariloru lui. Desi nici nu gândiã dêns'a de a fi iubita si considerata de famili'a Florinu, care pentru nemicu in lume nu ar' fi consêntitu la unirea lui Victoru cu Matild'a, — ea cugetã numai cã prin vre-o minune ôre-care se i-se imbunatatiésca sórtea Ambitiunea s'a deci erã fôrte onesta, cãci fiindu simpla, fãra mijlõce si fãra protectie ea nici nu aspirã la cev'a multu.

(Va urmã.)

PAULINA C. Z. ROVINARU.

Doine de amoru.

I.

Lumea 'ntréga pentru mine
O pustia mare-aru fi,
O pustia — fãra tine —
Unde 'n veci asiu rataci.

Asiu fi prada de dorere
Timpului, ce trece 'n sboru,
Si lipsitu de mângaiere
N'asiu dorî decãtu se moru.

II.

Vântulu sufla, frundi'a cade,
Florile se vescediescu, —
Incãtrãu 'ti-intorci privirea,
Vedi cum tôte amortiescu.

Dar' in inim'a mea juna
Flori etèrnu voru inflori,
Cãtu amoru si speranti'a
Sóre 'n viétia mi-oru luci.

III.

De-asiu avea doreri nespuse,
Chinu, neçasuri si nevoi:
Tôte pieru, disparu in clipa
Cându suntemu noi amendoi.

In acestu momentu de pace
Mórtea chiar' de-ar' cutezã
Se-si indrepte-a s'a sagéta
Si se curme viétia mea:
Faci'a mea ar' fi senina,
Ochi-mi veseli, plini de doru;
Si chiar' aculu mortiei crude
L'asiu invinge cu amoru.

C. Moraria.

CALETORIA IMPREGIURULU PAMENTULUI in optu-dieci de dñle.

Cu o introducere:

RAMASIAGULU PE UNU MILIONU.

Piesa de spectaculu cu cântece, dantiuri, evolutiuni si intrări, in 5 parti si 15 tablouri.

De A. d'Ennery si Jules Verne.

Tabloulu 1.

Introducere :

Ramasiagulu pe unu milionu.

(Urmare.)

Scen'a 4.

Cei dinainte, Flanagan, Stuart, Ralph, Sullivan si alti membri ai clubului (intrându prin fundu).

Stuart: Dă, domniloru, ast'a-i o istoria fôrte fatala. Unu furtu la „Banc'a Angliei!“

Ralph: Si inca o suma asiá enorma, — doue milioane de franci!

Stuart: Sullivan e subgovernatoru, — elu ne va poté spune, ce progrese au facutu cercetarile.

Ralph: Me temu, că Banc'a nu mai vede nici unu penny din acei bani.

Sullivan: Din contra, noi avemu cea mai mare sperantia, căci s'au luat cele mai intinse mesuri si nu va fi crutiatu nici unu mijlocu pentru prinderea hotiului. Cei mai renumiti agenti ai politiei sau trimisu in tôte directiunile rosei vânturilor; in Liverpool, in Glasgow, in Havre, in Sues, in Brindisi si in New-York pândescu agentii nostri secreti. Ni sau desemnatu doi individi elegantu imbracati, cu o purtare si apucatura fôrte fina, cari in dñu'a, cându s'a comis a cea fapta de o indrasnela fărà esemplu, au fostu vediuti in biuroulu guvernatorului si la cass'a principala. Semnalementele misiiloru suntu fôrte acurate.

Ralph: Dómne Domnedieule! Astufeliu de semnalemente se potrivescu tôte unele cu altele.

Sullivan: Zelulu agentiloru secreti, trimisi in urmarirea loru, de siguru că nu va lasá nimicu de doritu, căci banc'a a pusu unu premiu enormu pe descoperirea hotiului: 10 procente din banii gasiti se dău cá premiu agentului respectivu.

Stuart: Ast'a aru face 200.000 franci, — frumosu bacsisiu si prin urmare se platesce, se alerge dupa acelu potlogaru, — dar' unu astufeliu de hotiu, durere, e greu de prinsa.

Ralph: Cu atâtu mai greu, cu câtu celu din cestiune nu e hotiu.

Sullivan: Cum? Unu individu, care fura doue milioane in bancnote . . .

Flanagan: Al'a e cavaleru de industria.

Fogg (de dupa dñaru): „Times“ e de parere, că faptuitoriulu ar' fi unu gentilomu.

Stuart: Cine vorbescé acolo? (Se uita la elu)
Ah, Mr. Fogg!

Toti: Mr. Fogg?

(Fogg lasa dñarulu puçinu in josu, se scóla si saluta formalu pe domni, sta si apoi se asiédia éراسي pe scaunu.)

Stuart: Eu dñu, că nu-lu prindu.

Flanagan: Ah, vorba se fie, nu suntu multe tierile in care s'aru poté ascunde.

Stuart: Mai multe decâtu destule.

Flanagan: Incătrău se se duca?

Stuart: Ast'a nu-o sciu, dar' pamêntulu e mare.

Fogg: A fostu.

Stuart: Nu cumv'a s'a micșioratu globulu?

Fogg: Negresitu, căci adi 'u ocolesci de diece ori mai iute, decâtu acumu 20 de ani, — o imprejurare, care usioréza fôrte multu fug'a aelui gentilomu.

Stuart (ridiëndu): Colăgulu nostru Fogg ne da o admirabila dovada pentru afirmarea s'a: pamêntulu trebuie se fie acumu mai micu, că-ci altcum cum s'aru poté afirmá, că se póteocoli in trei luni!?

Fogg: Nu e asia, — 'ti trebuie numai 80 de dñle.

Sullivan: Fôrte adevératu, domniloru, 80 de dñle, că-ci de cându s'a predatu comunicatiunei si intre Kotah si Allahabad, bucat'a drumului de feru, care taia prin mijlocu Indi'a, distanț'a se micșioréza inca cu o insemnata parte.

Stuart (cu indoiéla): Da, da, — fă numai caletoria'a, dara nu nitá, cându faci socotél'a, pedecile si nenocirile neprevédute, — furturile, deraliarile, naufragiele si esplosiuni!

Fogg: Pentru astufeliu de lucruri trebuie se fii pregatitu.

Stuart: Cu unu cuvêntu, in teoria poti avé dreptate, scumpulu meu Fogg, dar' in praxa, nu-i vorba, te vei feri.

Fogg: Nu me ferescu de locu, Mr. Stuart.

Stuart: Atunci intreprinde d-t'a acésta caletoria nebunésca, — celu puçinu ast'a aru fi ceva in adeveru excentricu.

Fogg: Bine, se caletorimu impreuna!

Stuart: Ferésca-me Domnedieu, dara se me remasiescu vreau, că o ast'feliu de caletoria in aceste conditiuni e cu neputintia.

Fogg: Fôrte posibilu!

Stuart: Me remasiescu pe ce vréi.

Fogg: Si eu primescu remasiagulu.

Stuart: Ai voi inadeveru?

Fogg: Ocolescu pamêntulu in 80 de dñle.

Sullivan: Si cându?

Fogg: La momentu.

Toti: Cum?

Fogg: Am o modesta avere de 80.000 funti sterlingi, cari facu doue milioane de franci. D-vóstre, domniloru, sunteti patru, — vreti se puneti jumetate din acésta suma contr'a mea?

Sullivan (avertisându-lu): Dara Fogg, gândesce-te, că o intardiére de cinci minute e de ajunsu că se pierdi remasiagulu!

Fogg: Nu me oprescu nicairi.

Flanagan: Dar' pedecile?

Fogg: Nu credu in ele.

Ralph: Dar' déca pedeci neprevădute . . .

Fogg: Pedeci neprevădute nu esista.

Flanagan: Cele 80 de dîle inse se dău in totu casulu că celu mai scurtu terminu alu unei caleatorii deosebitu de norocósa. Este minimulu!

Fogg: Unu minimu e de ajunsu, déca se intrebuintiéza bine.

Ralph: Dara pentru că se nu intardii, ar' trebui se ajungi pretutindenea cu esactitate matematica, si din vaporu se săi in trenu si din trenu in vaporu.

Fogg: Voiu sosí si voiu sari matematicesce.

Sullivan: Glumesci?!

Fogg (cu ponderositate): Nu glumescu nici odata, cându e vorb'a de unu remasiagu! — Inca odata, domniloru, me remasiescu pe unu milionu de franci si facu ocolulu paméntului in 80 de dîle, care facu 1:20 de óre séu 115,200 minute! Primiti remasiagulu?

Toti (cu seriozitate): Primimu!

Fogg: Ne-amu invoitu. Trenulu, care pléca mai curéndu spre Dover, pornesce la 8 óre 57 minute, — plecu chiaru asta séra.

Toti: Asta séra chiaru?

Fogg: Da. — La fratii Barring am unu depositu de unu milionu de franci in renta franceza, — acest'a pôte servi cá garantia pentru remasiagulu meu; celu-alaltu milionu 'lu iau in bancnote cu mine.

Toti: In caletori'a acest'a?

Fogg: Naturalu, si déca va trebui i voiu cheltui. Vedeti asiá-dara, domniloru, cá perspectiv'a d.-vóstra de a intimpiná pedeci e slabita in modu insemnatu. (Scóte unu calendariu de bosunariu.) Astadi avemu Joi in 3 Octomvre, prin urmare voiu avé onórea se ve salutu érasí aci, in Clubu, Dumineca in 22 Decemvre, inainte de ce acelu orologiu, de acolo (arata spre parete), va suná cea din urma lovitura a órei 9 sér'a.

Flanagan: Nu, nu, nu aci, in noulu nostru palatu, ce 'lu vomu inauguré in ace'a séra.

Stuart: Si pentru intémpinarea cheltueliloru serbarei, destinamu totodata acelu milionu, care...

Fogg: Care 'lu veti pierde. (Suna clopotielulu, unu servitoriu intra, catra acest'a:) Noulu meu camerierul (Servitoriulu face semnu, Passepartout intra.)

Scen'a 5.

Cei dinainte, Passepartout

Fogg (cátra Passep.): Passepartout, in 17 minute se fii la mine a-casa, — éta chei'a principala, in odaia mea de scrisu este unu scriiniu. —

Passep.: Serí'a F. —

Fogg: Deschide-lu si iá din cuti'a a trei'a...

Passep.: Despartieméntului K. —

Fogg: Unu ghiozdanu de piele si necesariulu meu de caletorie, pe care le vei aduce neintârdiatu aci.

Passep. (uimitu): Caletoria — neces... —?

Fogg: Ghiozdanulu contine totu ce 'mi trebuie deocamdata.

Passep. (spariatu): Dóra nu cum'va voiesci...?!

Fogg: Intrepriudemu impreuna o caletoria impregiurulu pamentului.

Passep.: Impregiurulu pamentului... pamentului?! — Ingrozitoriu! (Cade pe unu fotoliu.)

Fogg: Cuferu nu ne trebuie, — ce'a ce ne lipseste, ne vomu procurá pe drumu.

Passep. (lamentându-se, la o parte): Si pe elu mi l'am cumperatu, cá se me punu la odihna!

Fogg: Inainte! Unu minutu ai pierdutu dejá.

Passep. (ducându-se, la o parte): Oh, déca n'asiu fi platitu pentru elu 40 de fuinti, — la momentu l'asiu dá dracului! (Ese desperatu.)

Scen'a 6.

Cei dinainte (fára Passepartout).

Stuart: Asiá-dara ne luámú remasu bunu, Mr. Fogg, pentru-cá se te pregatesci de drumu neimpedecatu.

Fogg: Ve rogu domniloru, — n'am nimicu de facutu. Mai suntu inca 55 minute pâna la plecarea trenului, si 22 minute suntu de ajunsu, cá se me ducu la gara Acum e óra partidei nóstre de whist, ¹⁾ — se ne asiediamu dara.

Toti: Se ne asiediamu.

(Se asiédia toti la mész'a de jocu.)

(Cortin'a cade.)

NOTIUNI DIN ECONOMI'A DOMESTICA.

Locuinti'a.

(Urmare.)

b) Dependentiile. — 1. Cui'n'a séu bucatari'a (sufrageri'a) este o parte a dependentieloru, in care se indeplinesce prepararea diferiteloru alimente.

Lucrulu celu mai neaperatu de lipsa intr'o cuina este vét'ra (cuptorul, caminu), pentru a se poté face focu in ea. Masínelu de metalu séu de caramida si infundate suntu cu multu mai economice cá cele deschise de cahali séu de caramida, de óre-ce in cele dintaiu se ardu lemne cu multu mai puşine si suntu totu de-odata si mai demánatice.

2. Camar'a este ace'a parte a dependentieloru, in care se pastréza totu ce este mai de lipsa din economi'a domestica, mai alesu pentru nutreméntu. Camar'a trebuie se fie cátu se va poté mai aprópe de locuinti'a stapánei séu gasdóiei si se aiba tóte insusíriile recerute pentru pastrarea obiecteloru ce se punu in ea. Se fie usioru de aerisatu si se fie provediutu cu oblónu spre a se poté intunecá la trebuintia, de óre-ce unele obiecte se conserva mai bine la intunerecu. De ace'a acestea se si punu in camara intr'unu locu mai intunecosu,

¹⁾ Whist e unu jocu de carti.

era cele care ceru lumina si aeru curatu se punu aprópe de ferestre séu atârnoate séu pe politie, facute anume spre scopulu acest'a.

3. Pivnit'ia. Ca-si camar'a, o pivnitia buna este totu asiá de lipsa pentru ori-ce econom'a. In ea se conserva de regula beuturi, legume, póme s. a. De ace'a ea trebuie se aiba: 1. si vér'a si érn'a ace'asi temperatura, adeca cam de 8 grade de caldura, care de comunu se póte aflá la o adéncime de 5 pâna la 7 metri in paméntu. La o adéncime mai mica decâtu acest'a temperatur'a este fórté usioru supusa la schimbári, adeca se conforméza usioru dupa cea dinafara. 2. Totu din motivulu acest'a usi'a este bine a se face spre miéd'ia-nópte. 3. Umediél'a in pivnitia trebuie se fie totu-de-a-un'a totu unu feliu. A fi umediéla prea mare, causéza mucigaiu si putrediescu usioru cercurile vaselor de lemn, si legumele se strica; a fi prea uscata éra nu este bine, cáci usuca prea tare cercurile si se dogescu lesne vasele. O umediéla potrivita in pivnitia se póte conservá prin regularea luminei ce intra in ea, adeca prin ferestrele ei. Cu cátu voru fi ferestrele mai mari si mai multe, cu atátu va fi mai svéntata si din potrivá, cu cátu voru fi mai mici si mai puçine, cu atátu va fi mai umeda. Se intielege de sine, cá acest'a atérna in multe locuri si dela calitatea paméntului, in care este zidita pivnit'ia. 4. In pivnitia se nu tiénemu lemne verdi, otietu, varza ori alte asemenea materii pe tómpulu ferberii vinului, care in tómpulu acest'a se potu dá in alta parte d. e. in grajdu. 5. Déca într'o pivnit'ia vine apa, se cauta a-i face canalu spre a se scurge, care de-si s'aru paré cá costa multu in unele locuri, totusi se rebonifica prea lesne prin comoditatea ce si-o casciga dupa ace'a in pivnitia.

4. Grajdulu pentru vite trebuie se fie asiediati cu usi'a spre miéd'ia-di, si cu ferestrele spre apusu si spre resaritu, ér' podél'a se formeze la mijlocu unu micu siántiu spre a se scurge pe elu udulu animaleloru, ce se tiénu in elu. Gunoiiu dupa-ce s'a adunatu in tóta díu'a la unu locu anumitu in curte, totu cam la 10 séu 15 díle se se trasporté afara pe câmpu. Nutretiulu pentru vite, precum fénulu, paele, cocenii, otav'a se tiéne in podulu grajdului, ce nu aru incapé aci se tiéne in siura, care inca este o parte de lipsa a dependentieloru unei locuintie complete; éra ace'a ce n'aru incapé nici in siura se face clae bine in gradina la o parte. Grauntiele pentru animalele de casa se pastreza in hambare, care trebuescu captusite cu tinichea (metalu) spre a nu poté intrá siórecii in ele. Alaturea cu grajdulu de vite póte fi celu de lemn si pentru sculele de lipsa in economi'a casnica.

5. Siopronulu se póte face de cealalta parte a grajdului si astufeliu intocmitu incátu la trebuintia se se póta folosi cu inlesnire. In elu se pastreza de regula: carále, frasar'a, sani'a, plugulu s. a.

6. Spalatori'a trebuie asiediata pe unu locu siesu fara alte incaperi sub ea si pe cátu va fi cu putintia alaturea cu cuin'a, cá caldarea séu

cazanulu asiediati in paretele despre ea se se póta incaldi din acel'asiu focu, spre a se economisá lemnele. Pe josu se fie bine pardosita cu nâsipu séu cu lespedi de pétra, déca ne da mân'a. Paretii ei se fie inalti spre a se poté inaltia aburii in susu. Láturile se vérsa in o albie ce duce intr'unu canalu facutu in-adinsu pentru scurgerea loru intr'unu locu feritu.

7. Cotetiulu de galitie. Acest'a se face pe unu locu asiediati si mai feritu din curte. In la-untrulu cotetiulu trebuie se fie mai multe spezeze pe care se se culce gainele si mai josu la o parte se aiba câte-va politie asternute cu paie pentru a ouá in ele séu pentru a cloci si scóte pui acolo la tómpulu potrivit.

8. Privat'a. Din consideratiuni curatu igienice trebuie se amintimu ceva si despre ea. Ea adeca trebuie facuta la unu locu feritu, dar' unde se póta lesne strabate aerulu curatu si lumina de afara. Din ea se conduca afara deasupr'a unu tubu, prin care se ésa mirosulu celu greu. Gaur'a totu-de-a-un'a dupa intrebuintiare se se pastreze bine astupata. Toti ai casei au strinsa detoriintia de a pazi aci cea mai completa curatienie. Pe tómpulu bóleloru epidemice trebuie adese-ori desinfectata cu o solutiune de vitriolu de feru (cam la 2 kgr.) preste care se tórna apa ferbinte si dupa ce s'a topitu, se stropesce cu amestecatur'a ace'a in tóta díu'a odata locurile, ce trebuescu desinfectate.

(Va urmá.)

J. DARIU.

CONVORBIRI HIGIENICE.

Prolungirea vietiei.

Pre la anulu 1500 traia in Veneti'a unu betránu, Cornaro, devenitu celebru prin sobrietatea sa. — La etatea de 40 ani elu érá deplinu in-frántu printr'o viétia de disordine si de orgii; — chiar' medicii 'lu abandonara. Viediendu trist'a s'a stare, — 'si-regulá viétia si 'si-reduce hran'a la o severitate de necreditu; totu nutrementulu seu pre fie-care dí constá in 36 dramuri de alimente compuse din pâne, oue, carne si 40 dramuri de vinu. Acestu betránu incepú a intineri, duse o viétia pacinica si liniscita si mori in etate de 105 ani, dupa-ce mai ántáiu scrise o carte despre prolongirea vietiei — care l'a immortalisatu. — Sobrietatea in ori-ce lucru, éta secretulu longevitatii mele! — scriá celebrulu, centenaru. — Elu dícea cá ce'a ce ne remâne dela mésa, ne face multu mai bine decâtu ce amu mâncatu. Elu dícea inca, cá sobrietatea nu numai cá prolongesce existenti'a, dar' conduce incetu si pe nesémtite lu o mórté fara dureri. Viétia omulu sobru, la ultimulu seu terminu este cá o lampa care se stinge de sene ins'a-si.

Déca mânâncu puçinu o facu pentru-cá atát'a este de ajunsu stomacului meu. — Déca me abtinu de óre-care lucruri, este cá suntu vatemátore. —

Ce'a-ce este interdîsu la toti este de a mânca atâtea alimente încatu stomaculu se nu póta se le mistuiesca cu inlesnire. — — Ace'si regula pentru beuturi, daca nimicu nu se opune, trebue regulata cantitatea.

Nu sunt sfaturi igienice mai intiepte decât aceste cuvinte ale lui Cornaro. — Elu mai adauge. Facu ast'feliu cá se me preservu de frigu si de caldura prea mare. Nu facu nici-odata exercitii violente: me abtînu de veghiari; n'am locuitu nici-odata locurile unde se respira unu aeru stricatu si in totu-de-a-un'a am fugitu de intristare, gonindu din spiritulu meu totu ce póte se me indispuna. — — Relativu la acést'a unu criticu a scrisu: „Aceste precautiuni ne reamintescu pre Fontanelle, care iu midiloculu unui contra-dansu ce esecutá, la etatea de 95 de a.i., cu o tēnera demoașella, declará, cá deca s'a conservatu atátu delungu timpu, caus'a este, cá n'a sēmtítu nici-odata vre-o emotiune si in particularu nici-odata n'a rîsu si n'a plānsu.“

Cornaro nu erá totu ast'feliu, pentru-cá éta ce scrie: Existenti'a mea este dupla, cá se dîcu asiá — pamentesca cându lucrezu, ceresca cându cugetu. Am adesea ocașiune a conversá cu persóne distinsu prin instructiune séu prin vre-unu talentu superioru. Déca conversatiunea loru 'mi lipsesce, cetescu câte unu frumosu uvragiu, in urma scriu. — — Pe lānga acestea, am desfatara ce 'mi procura gradin'a mea, unde totu-de-a-un'a gasescu o ocupatiune placuta. Tóte acestea 'mi ocupa timpulu cu placere.

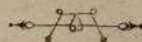
Cá o nóua sursa de vitalitate pentru dēnsulu, Cornaro se vedeá reascēndu in numerosii sei descendenti, nepoti si stranepoti de tóte etatile.

Acést'a metoda, cārei'a Cornaro i-a datu numele seu, a fostu practicata multu timpu inaintea lui Hippocrate, care a traftu 104 ani, Galien, Plutarc si altii, toti centenari. — Cornaro, a gasitu multi imitatori, printre cari se citēza calugarulu olandesu Lessius, care, cá si betrānulu Venetianu de-o constitutiune slaba si bolnaviciósa, parveni a-si creá unu temperamentu cu totulu contrariu, si a-si prolungí viéti'a prin sobrietate totu atátu cátu si predecesorulu seu. — — Unu altu imitatoru multu mai ilustru este Newton; nascutu slabu si delicatu, elu a sciútu se-si menageze fortiele sale, incetāndu ori-ce lucru indata ce se sēmtiá fatigatu si necontractāndu nici o pasiune. Viéti'a s'a fú totu-de-a-un'a simpla si hran'a s'a frugala. In timpulu lucrariloru sale cele mai ardietóre nu traiá decâtu diu pāne muiata in vinu. Acestu regimu a fostu urmatu si de celebrulu sculptoru Michel-Angelo, care nici-odata nu mânca din placere, ci numai din trebuintia, multiumindu-se mai adesea cu o bucata de pāne si puçinu vinu; acestu regimu, dŕceá elu, 'lu faceá mai usioru, mai dispusu; si care cu tóte colosalele s'ale lucrari traii aprópe unu secolu. — — Sciinti'a citēza multe casuri de longevitate cá resultatu alu sobrietatii. Contes'a de Desmond, irlandeza, mórta la etatea de 140 ani, Thomas Parre de 152 ani, Joseph Surrington

mortu la etatea de 160 ani viéti'a cea mai lunga inregistrata de sciintia.

Se gasescu si printre individii cari facu excese, cari ajungu la adēnci betrānetie. Acestea inse suntu casuri exceptionale care nici-odata nu trebue luate de esemplu cá se motivamu excesele ce resulta din slabiciunza nóstra morala.

Dr. Antonini.

STROFE TRISTE.

I.

Pre dí ce merge scade si stéu'a mea pre ceriuri,
Cáci éta totu mai bene patrundu adēnci misteriiuri,
Ce sufletu-mi atítia si inim'a-mi sdobescu;
Si lumea ce me vede nu scie-a mea dorere,
Ea scí se 'nsufe ura, ér' nu amoru, placere,
Se rida vediēdu lacremi pre gene cá scilipescu.

II.

Amara e viéti'a. cându inim'a suspina,
Cādu vedi cá nu esci alt'a, decâtu unu globu de tina,
Si cându cei ce te-ncungiuru in façia te hulescu;
Er' altii i-i asculta, si ridu privindu la tine,
Ce-i pasa lunei déca gândesce reu ori bine, —
Ea ride vediēdu lacremi pre gene cá scilipescu.

III.

Isusu ajunsu pre cruce, cu façia intristata,
Privesce omenimea in giuru-i adunata,
Cum unii 'lu defaim'a si altii 'lu hulescu;
Si ochii sei spre ceriuri cu jale se redica —
Din façia-i doioșiata unu strāpu de lacremi pica,
Dar' toti 'lu ridu cáci lacremi in ochii lui scilipescu.

IV.

Asiá a fostu atunci'a, asiá e si acum'a,
Si-asiá va fi de siguru si mâni si totu-de-a-un'a,
Celu dreptu in veci va plānge si reii voru zimbí;
Cáci tóte le invétiá trufasi'a omenime,
Afara de-a fi buna si-a nu ride pre nime —
Si póte cá scí multe, ... iubi inse nu scí...

V.

Dar' póte cá acest'a-i destinulu nostru 'n lume,
Séu póte viéti'a nu stá decâtu din rîsu si glume
Ce unu'i-a procura placeri si fericiri, —
Er' altulu cându le-aude in inima simtiesce
Doreri ce tóta flórea din sēnu-i vescediesce,
Vediēdu cá fericirea e visu si 'nchipuiri.

VI.

E visu dar' fericirea, si aievea-i suferinti'a
Ce sēnti cá 'ti cuprinde incetu incetu fiinti'a
Aievea este tin'a ce 'n façia t'a stropescu;
Acei ce numai bine avut'au dela tine,
Si cá respłata 'n urma defaim'a grea 'ti vine,
Si totu ei ridu cându ochi-ti in lacremi stralucescu.

VII.

Ah! viéti'a!... Ce e viéti'a decâtu o trista cale,
Ce omulu o percurge in lacremi si in jale,
Desí ar' fi prospecte de traiu mai fericitu;
Dar' nu ... cáci omenimea se sfasie 'ntre sine,
Nu-i place nici la unulu se scie pe-altu-'n bine,
Si deci cá se-lu strivésca, ... s'apuca de hilitu.

GEORGIU SIMU.

Idyla moderna.

Cá naluc'a preste apa
 Trece luntrea 'ncetisioru, —
 Ér' in luntre 'n fericire
 Se 'ntêlnesce doru cu doru.

Lun'a sfânta se redica
 Dupa zidu de manastiri,
 Nori albastrii reflectéza
 Mii de mii de straluciri.

Pulvere cade din stele,
 Armoni'a a descinsu
 Pre pamentu, cà-ci ceriulu pare
 De odata cá deschisu.

Si-asiá dulce sufla ventulu
 Prin copacii de pre malu,
 Si-asta dulce e viéti'a
 Leganatu din valu in valu.

— Te iubescu! murmura dânsulu,
 Si-i vorbesce infocatu
 Despre dorulu ce 'lu muncesce •
 Si de-amorulu seu curatu.

Ér' copil'a-asiá asculta
 Alui vorbe de amoru,
 Câtu nu-i póte stá 'npotriva
 Si . . . adórme . . . 'ncetisioru.

FANTOM'A.

— Schitia. —

Capitanulu de marina francesu Henry La Luberne istorisese o fôrte curiôsă întemplantare, de necrediu dar' adevărata.

Plecasa cu corabi'a pe mare. Antâiulu luntrasiu Bruce se adêncise în caiuta, camer'a capitanului, în calcularea distanției ce o face corabi'a pe ôra. Vântulu eră favorabilu, dar' barometrulu cadiuse. Capitanulu neliniscitu de acêst'a se suise pe podeiulu corabiei.

Adêncitu în cifre Bruce nu observase, cã capitanulu nu mai e în caiuta, si crediêndu-lu la mès'a s'a ocupatu totu cu calcularea distanției, începù a-i spune rezultatulu calculului seu. Vorbì cã vre-unu sfertu de ôra fãra se primésca vre-unu respunsu. Atunci î-si îndreptã Bruce privirea spre mès'a capitanului, pre care 'lu credeã cã stã la ea cu capulu plecatu. Curiosu, făcù cãtiv'a pasi spre mès'a acêstui'a dar' de-odata se oprì cuprinsu de spaima.

Acel'a, care scriã la mès'a capitanului, se întorsese spre Bruce, si cum erã cãm întunerecu în caiuta i-se parù acêstui'a, cã vede trasurile unui omu, pe care nici-odata nu l'a vediutu pe bordulu corabiei, desì mergeã de o luna de zile pe mare.

Cu tôte cã Bruce aveã curagiulu si poterea unui ursu, totusi vediêndu cum 'lu fixã privirea acelu ochi afundati în capu, pupilele lorã rosii cã foculu, încãtu î-i dã aparenti'a unei puteri suprà-omenesci, credeã cã cade josu de spaima.

Se retrase de-adinderatele pâna la scara si cu o saritura fă pe podeiu. Cuprinsu de grôza si cu faci'a desfigurata, se oprì înaintea capitanului.

— „Ce este Bruce?“ 'lu întrebã capitanulu.

— „Dieu, capitane,“ gângavi Bruce, „colo josu e cinev'a, — unu omu, a cãrui faci'a o vedu adi pentru ântâi'a data.“

— „E de siguru alu doilea luntrasiu sêu maestrulu de provisiuni.“

— „Nici decum, capitane, este... unu necunoscutu — unu... strainu — care siede la... mès'a d.-t'ale... si are nisce ochi!... ah, nisce ochi!!!“

— „Unu strainu? Ce idea! Suntemu de o luna pe mare. Esci neunu?“

— „Se pôte, capitane... dar' cu tôte astea l'am vediutu! — l'am vediutu asiã precum te vedu acum pe d.-t'a!“

— „Afara de acêst'a,“ dîse capitanulu, „dêca cum sustii, e unu strainu, unu caletoriu care s'a strecuratu pe bordu, erã detori'a d.-t'ale se 'lu iãi de guleru si se 'lu aduci la mine. Hei bine, unde este? Imediatu se-lu aduci înaintea mea.“

Cându audi Bruce acêst'a se înfiorã.

— „Capitane, n'am crediutu nici odata în fantome, în spirite, dar' dêca mi-e permisu se-ti spunu ce cugetu, atunci asiu preferì, — preferu chiar', se nu me mai gasescu înca odata singuru înaintea acêstei fejie.“

— „Bruce, purtarea d.-t'ale e ridicula. Se aduci imediatu încôce pe acêstu omu, me întielegi, imediatu!“

Antâiulu luntrasiu ingalbenì si cu voce rugãtore dîse:

— „Capitane, dêca vrêi se ne scoborîmu amendoi împreuna josu.“

— „Fia!“

Scoborîra scar'a. Ajungêndu josu nu vediura pe nimenea, camer'a erã gôla.

„Hei, Bruce, n'am avutu dreptate, cã ai visatu?“

— „Capitane,“ dîse seriosu ântâiulu luntrasiu aretându spre mès'a, „bata-me Dumnedieu, dêca n'am vediutu colo scriindu pe tabl'a d.-t'ale de lespede, pe cinev'a ale cãrui trasuri î-mi suntu cu totul necunoscute.“

Uitându-se mecanicu pe mès'a, capitanulu crediù cã vede cev'a scrisu pre tabla si privindu mai bine, cetì cuvintele: „Cãrmuesce spre N. V. 1/4 V.!“ (spre nordu-vestu 1/4 vestu).

— „Ce însemnéza ast'a?... Cum! Fãra vre-un'a cauza bine întemeiata, cându vântulu e favorabilu, primescu avisu în scrisu se schimbu directiunea si mersulu corabiei? Ast'a-i o gluma prôsta,“ dîse capitanulu si fixã cu privirea pre Bruce.

Scrisôrea nu séménã nici decum cu a ântâiului luntrasiu si capitanulu stateã perplexu. Cu tôte astea, cã se se convinga, întorse tabl'a si 'lu puse pe Bruce se scrie aceleasi cuvinte. Ace'asi încercare o făcù cu alu doilea luntrasiu, cu maestrulu de provisiuni si cu cãrmaciulu, singurii cari sciãu scrie între cei optu-spre-diece marinari. Nici o asemênare cu literile misteriose scrieri.

Ce erã de facutu? Se fia în adevèru unu necunoscutu pe bordu?

— „Toti ômenii pe bordu!“ ordonã capitanulu si sarîndu în sialupa, le dîse celoru adunati:

— „Antâiulu luntrasiu sustiêne, cã la plecare s'a furisiatu pe corabia unu omu si cã stã ascunsu. Celu ce mi-lu va aduce viu sêu mortu, primesce adi portiunea dupla! Mergeti!“

Fie-care unghiu alu corabiei a fostu cautatu de-ameruntulu. Curiositatea erã nespusu de mare. Fie-care cautã se védia, cã ôre a potutu fi atãtu de neatentu dela plecare si pâna acum.“

Capitanulu cãm agitatu se suì la locul de cãrma. Aburi rosii cã foculu colorãu ceriulu. Corabi'a mergeã repede, desì în contr'a curentulu apei; valurile urlãu si spumegãu impregiurulu corabiei aruncându o plôie de stropi.

Dupa diece minute, ântâiulu luntrasiu comunicã capitanului, cã tôte cercetarile au remasu fãra resultatu. Capitanulu se radîmã de grilagiù.

— „Hei, Bruce, esci acum satisfacutu?“ întrebã capitanulu.

— „Nu, capitane!“ respunse Bruce.

— „Cum?“

— „Eu am vediutu omulu si d.-t'a ai vediutu scrierea lui.“

— „Hei bine?”
 — „Hei bine, capitane, si mai multu decâtu faci'a lui, me inspaimenta scrierea acestui omu, pe care nu-lu gasimu.”

— „Atunci, Bruce, doresci se tienu séma de ce'a ce a scrisu?”

— „Da, capitane, vomu cârmui spre nordu-vestu. Ce strica déca vomu merge in contr'a curentului vântului?”

— „Pierdemu prin ace'a tîmpulu.”

— „Póte cá evitamu priu ace'a o mare nenorocire,” respunse Bruce.

Acésta opositiune neobicinuita a ântâiului luntrasiu me umi. Pe corabia se audiáu acum sgomote suspecte: capitanulu erá fórte agítatu si priviá marea. Massele de nori mânati diinspre sudu intunecara sórele, care petrundéa cu radiele s'ale aburii din vestu si colorá rosiaticu valurile agitate. Capitanulu se scobóri dela locul de cârma pe podeiulu corabiei.

— „Asculta, Bruce! Vrú se-ti implinescu dorinti'a,” díse capitanulu cátra ântâiulu luntrasiu. „Dar' intielege-me bine, istoriile d.-t'ale cu fantome si spirite n'are a face nimicu cu acést'a. O scriere ce'va mai puçinu misteriósa mi se ofera ochiloru mei si 'mi dictéza detori'a mea. Privesce colo indereptu dupa bordulu de josu! Vedi ace'a tromba de apa, acei nori de plóie cari suntu mânati încóce de vîntu? E unu vîrteju de vîntu. Dá asiádara ordínu cârmaciului se cârmuiesca spre N. V. $\frac{1}{4}$ V. si inlocuiesce sentinela corabiei pe catargu cu celu mai bunu paznicu.”

[Finea va urmá.]

FEMEIA — BARBATULU.

Cugetari ei maxime.

Nu sciu déca poterea creerului femeiei echivaléza cu ace'a a sexului masculinu; sciu inse cá facultatile inimei sale covérsiescu pre ale barbatului.

*

Statur'a si figur'a femeiei, cultur'a si moderatiunea gusturiloru si a toaletei s'ale, insoçite de placute maniere, facu frumseti'a acesteia; dar' feréscu-se ori-ce femeia de a deveni rób'a vre-unei din aceste calitati.

*

Téner'a ce 'si imparte altor'a frumseti'a s'a, spalacesce cá si roz'a ce 'si pierde profumulu încercatu de orice mirositoriu.

*

Gelos'a femeiei, provenita din diferite capricii, recesce amorulu conjugal si provóca discordi'a între soçi.

*

Lectur'a, music'a, menagiulu séu economi'a casnica, inlatura urítulu singuratatii la care este espusa femeia si f-i conserva onestitatea, care pururea va fi ornamentulu seu de capetenie.

*

Sincer'a amicitie a barbatului cátra soçi'a s'a intaresce mai multu iubirea atátu de trebuitóre la durat'a amorului conjugal; cáci nu ne potemu impartí inim'a si prin urmare nici iubirea.

I. D. Petrescu.

Cronica. — O fundatiune préfrumósa.

Soçii *Michailu si Elisa Stroescu*, de origine din Moldov'a, locuitori in Brasiovu, au facutu pentru inaintarea scopuriloru „*Asociatiunei invetiaceiloru si sodaliloru románi meseriasi*” — resiedietória in Brasiovu — o generósa fundatiune de 25,000 floreni v. a. Capitalulu fundatiunei acesteia, care va portá numirea „*fundatiunea soçiloru Michailu si Elisa Stroescu*”, are se remána in veci neatingibilu, ér' procentele dela 20,000 fl. au de a se intrebuintá pentru ajutorarea copiiloru romani seraci aplicati la meserii, spre a se poté perfectoná in meseri'a lor. — ér' cu procentele dela celealalte 5000 fl. are a se subventioná organulu numitei asociatiuni Meseriasiulu romanu. — Urámu viétia indelungata si prospera marinimosiloru fondatori, cá se ajunga a se bucurá si ei insisi, vediéndu imbelsugatele roduri ale generósei lor fundatiuni!

Tiéra recunoscátória. — Ambele Camere a Romaniei au votatu su titlu de „recompensa nationala,” distinsului barbatu de Statu *Michailu Coghálniceanu* o subventiune viagera de 2000 franci pe luna, reversibila pe diumatate si asupri'a soçiei s'ale; si presté acést'a i-a mai accordatu si unu ajutoriu de 15,000 franci spre a-se curá din ból'a in care patimesce: sub acel'asiu titlu au votatu 70,000 franci pentru acoperirea tuturoru detoriiloru remase dupa illustrulu cetatianu Constantinu A. Rosetti.

Bancnotele vechi de 1 fl. din 1 l. c. inainte nu se mai schimba decâtu la Ministeriulu de finantie din Vien'a, in urm'a unei petitiuni anume indreptate spre acestu scop. — „Cancelari'a Negrutiu” din Gherla le primesce inse si le schimba inca in intréga valórea loru pâna in 15 Junie a. c.

Bibliografia. — Legea Comunala Art. XXII. din 1886. cuprindiéndu textulu oficialu, in traducere romana, insoçitu de esplicari si unu estrasu din ordinatiunea ministeriala relative la aplicarea acestei legi, de *Paulu Rotariu* avocatulu si redactorulu, — a esítu de su tipariu si se poté procurá dela dlu auctorulu din Timisórá cu 40 cr. + 5 cr. porto-postalu. — Recoméndamu cu totu de-a-dinsulu tuturoru carturariloru dela sate acésta carte scrisa anume pentru dènsii si intoemita asia cá fie-cene se o póta precepe si la tîmpu de lipsa a se folosi de ea.

Bibliotec'a Copiiloru este titlulu unei nóue scrieri ce a inceputu se apara in Editur'a Librariei Nicolae I. Ciurcu in Brasiovu. Scopulu acestei scrieri este, de a deprinde pe micii scolari a ceti o lectura frumósa si alésa anume pentru ei — „Bibliotec'a Copiiloru” va cuprinde: istorióre morale, fabule, legende, basme si poesii populare alese din literatur'a romana. — Dorimu cá acésta scriere se afle locu in cas'a fie-carui romanu. — Fie-care numeru singuraticu consta numai 2 cruceri. — 10 esemplare din numeru diferiti séu din acel'asiu numeru constau 15 cr., si asia mai departe fie-care numeru numai câte 1 $\frac{1}{2}$ cr., ast'felu cá cumperatorii de mai multi numeru se voru bu-

curá de unu rabatu de 25%. — Expeditiunea se face franco sub banda. Pâna acum'a au aparutu nrii 1—10 cu contînutu potrivit si interesantu.

Diuaristicu. — **Luminatoriul** a inceputu a esí in formatu mai mare si cu pretiulu redusu cu 2 fl.; si asié acum, cu adausulu gratuitu a foiei „*Advocatul Poporal*“ costa pre anulu intregu 8 fl., $\frac{1}{2}$ anu 4 fl., $\frac{1}{4}$ anu 2 fl. — Pretiulu de prenumeratiune la „*Advocatul Poporal*“ (pentru cei ce nu abonéza „*Luminatoriul*“) inca s'a redusu cu 1 fl., si asié acum costa pe anulu intregu numai 3 fl. v. a.

Meseriasul Roman a inceputu se ésa in numeri câte de o còla intréga totu pe lângá pretiulu bagatelu de pâna acum — 1 fl 20 cr. pe anulu intregu.

Gazet'a Poporului a inceputu a esí ilustrata cu icóne frumóse, fára de-a i-se urcá pretiulu de abonamentu, care pe anulu intregu e 5 fl., pe $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. 50 cr.

Flórea si femeia.

Intre flóre si femeia
E unu seclaru necasu,
A loru cërta se incheia
Cu-unu procesu in ori-ce casu.

Caus'a e gelosí'a
Ce le da prin trupu fiori,
A voii supremati'a
Se cata si 'ntre surori.

Flórea díce: „suntu sub sóre
De podóba elementu.

Ér' femeia: „Intrecu o flóre
„Suntu ala luméi ornamentu.“

Flórea díce: „Neschimbata
Suntu in trupu si in coloru.“

Femeia ér': „Suntu dotata
Cu daruri ce nu-su in fiori.“

Flórea díce si oftéza:
„Statornica 'n alu meu trau,
De-amorn peptu-mi palpitéza
Numai câtu in lun'a Maiu“

Femeia raspunde 'ndata:
„Soro! alt'feliu se traiescu:
De natura suntu creata
In totu timpulu se iubescu,

Cându pe mama, cându pe tata,
Cându pe soíu cându pe copii,
I-i iubescu si 'n ori-ce data
Dragostea mea e cu ei.“

— „Iá mai spune, draga, spune,
Cev'a póte ai nitatu,
Pe fruntea ta nu depune
Altulu vre-unu sarutatu?“

— „De dai vina la toti pasii
Ce surprindu! Intrebu si eu,
Tóta vér'a fluturasii
Nu saruta sênulu teu?“

In gâlcév'a loru acuta,
La unu poetu au venit, —
Ér' ein dupa-ce le-asculta
Pronantia acestu verdictu:
„Flórea e numai o flóre;
Cându femeia-i unu buchetu
Ce presida pâna móre
Alu amorulni banchetu.“

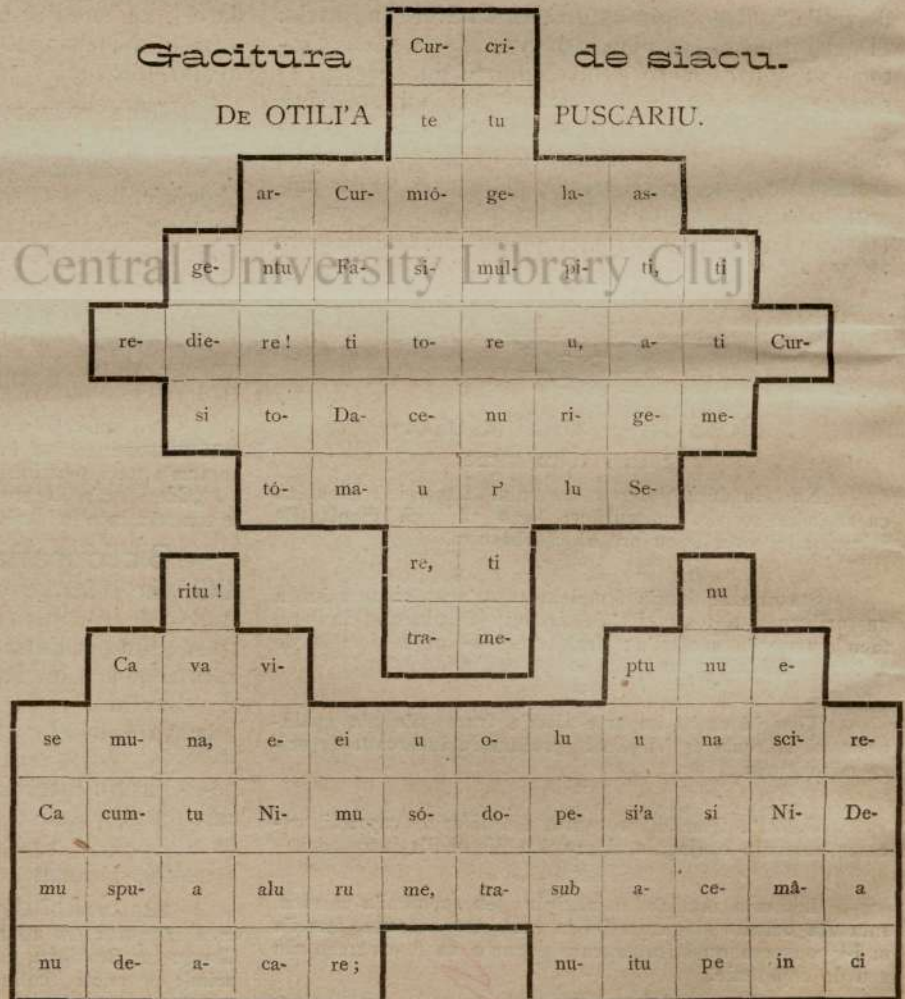
I. G. Holbanu.

CRITICASTRELE.

(Vedí ilustratiunea de 1 e pag. 25.)

Salonulu tenerei soíia, s'a imbogatitu cu unu nou obiectu-de-arta. Soíiulu seu o surprinsé la anulu nou cu unu préfrumosu cadou. Abia a acceptatu tener'a soíia dominec'a urmatória pentru de-a presentá amiceloru s'ale, intrunite la dèns'a pe ojina, acésta marturia nóua a iubirei si atentiunei soíiului seu.

Ilustratiunea nóstra ne infacisíeza momentulu, cându societatea dameloru, ridicându-se dela mēsa, privesce cu deamenuntulu si esaminéza obiectulu presentatu. — Frumosu, frumosu... chipulu femeiei e nimeritu, dara mâile barbatului suntu din mesura in-afara prea mari... adeca tréca-duca-se, abstragündu dela unele incorectitati de arta, lucrulu e frumusiulu... — Astu-feliu se esprima unele din societate cu unu aeru de adeverate preceptórie de arta. — Ferésca-ve D-dieu artistiloru de-a ajunge pe critic'a astoru-feliu de preceptórie, cari in tóte afla cev'a nepotrivitu si gresítu.

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Terminulu de deslegare e 8 Februarie st. n. — Intre gacitori se voru sortiá cãrti, icóne si alte obiecte de valóre.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherla Imprimari'a „Aurora“ pr. A. Todoranu.